

СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ МАЛИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ТА БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ

Ніколаєва Віталіна Олександрівна, студентка, СумДУ, м. Суми

У сучасних умовах соціально-економічного розвитку розробка та впровадження ефективних управлінських моделей стає ключовим фактором забезпечення конкурентоспроможності та прибутковості малого бізнесу. Тривала фінансова нестабільність, зумовлена дефіцитом ресурсів та інфляційним тиском, а також постійними безпековими загрозами, зменшує ефективність традиційних інструментів стратегічного менеджменту. Суб'єкти малого підприємництва, зважаючи на обмеженість фінансових запасів, виявляються найбільш вразливими до деструктивних зовнішніх факторів. Разом із тим, саме малий бізнес володіє високим потенціалом мобільності та здатністю оперативного адаптувати власні бізнес-моделі в умовах динамічного зовнішнього середовища. Перед суб'єктами малого бізнесу постає необхідність розроблення інноваційних підходів до забезпечення життєздатності підприємств та формування адаптивних стратегій в умовах високої невизначеності.

Проблематика модернізації систем управління у сфері малого бізнесу перебуває в центрі уваги багатьох сучасних науковців. Так, у дослідженні Н. Фролової [6] розглянуто питання трансформації бізнес-процесів малих підприємств та доведено, що їх комплексна перебудова є необхідною передумовою забезпечення довгострокової конкурентної стійкості в умовах динамічного ринкового середовища. На пріоритетності адаптації у кризових умовах наголошує С. Коробка, яка вважає інтеграцію адаптивного інструментарію у менеджмент мікро- та малих підприємств базовою передумовою їхнього поступового, гармонійного розвитку [4]. Питання безпекової складової та зменшення ризиків в умовах воєнного часу висвітлено у праці О. Горобченко, О. Буги та Т. Волкова [2]. Автори пропонують багаторівневу структуру моніторингу (на стратегічному, тактичному та операційному етапах), що дозволяє підвищити загальний рівень стійкості підприємств. Схожі погляди поділяють С. Гречишкін, Ю. Потюк та О. Велика, які стверджують, що поєднання передових технологічних рішень, попереднього планування дій у кризових ситуаціях та диверсифікації фінансових потоків забезпечує безперервність бізнес-процесів та мінімізує можливі втрати [3]. Особливості та обмеження розвитку ринкового середовища проаналізовано у публікації Н. Благої, де на основі ретроспективного підходу охарактеризовано динаміку головних стримуючих чинників для малого бізнесу впродовж 2022–2025 років [1]. Фінансовий аспект забезпечення стабільності суб'єктів господарювання досліджено П. Пузирьовою, Т. Власюк, І. Левченком та В. Коржовим [5]. Вчені розробили

класифікацію фінансових пріоритетів і математично обґрунтували, що їх комплексна інтеграція на різних управлінських рівнях дозволяє малому бізнесу уникати критичних збитків та підтримувати належну ліквідність під час кризи.

Узагальнення наукових підходів дозволяє адаптувати їх до особливостей окремих галузей малого бізнесу. Зокрема, специфіка функціонування квіткового ритейлу в нестабільних умовах зумовлює потребу в миттєвому реагуванні на коливання споживчого попиту, оптимізації каналів постачання через обмежені терміни зберігання товару, а також застосуванні інструментів запобігання касовим розривам та фінансовим збиткам.

За результатами проведеного дослідження було запропоновано комплексну антикризову стратегію, що охоплює три стратегічні вектори:

- Часткова цифровізація бізнес-процесів – початок інтернет-торгівлі, використання інструментів таргетованого маркетингу, впровадження автоматизованих систем контролю товарних залишків;
- Оптимізація асортименту та логістичної складової шляхом формування гнучкого товарного каталогу для різних цінових категорій споживачів і модернізація схем взаємодії з контрагентами задля зниження логістичних ризиків;
- Антикризове фінансове управління – використання адаптивних фінансових інструментів для збереження операційної ліквідності та платоспроможності підприємства в умовах економічної нестабільності.

Список використаних джерел:

1. Блага, Н. В. (2025). Проблеми розвитку малого бізнесу в умовах невизначеності. *Економіка та суспільство*, 79. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-14>
2. Горобченко, О., Буга, О., & Волкодав, Т. (2026). Ризик-орієнтоване управління підприємством в умовах воєнного стану. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*, 3–4, 79–88. <https://doi.org/10.35774/ibo2025.03-04.079>
3. Гречишкін, С. А., Потюк, Ю. Б., & Велика, О. Ю. (2025). Механізми управління фінансовими потоками підприємств у період макроекономічної нестабільності. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*, 44, 320–328. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15389611>
4. Коробка, С. В. (2025). Управління адаптивністю малого підприємництва в умовах стратегічної невизначеності. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, 17. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-17-04-03>
5. Пузирьова, П. В., Власюк, Т. М., Левченко, І. В., & Коржов, В. В. (2025). Інструменти підвищення фінансової стійкості підприємств малого та середнього бізнесу в умовах економічних циклів. *Актуальні проблеми сталого розвитку*, 2(6), 290–299. [https://doi.org/10.60022/2\(6\)-35S](https://doi.org/10.60022/2(6)-35S)
6. Фролова, Н. Л. (2025). Управління бізнес-процесами малого та середнього бізнесу: виклики та перспективи розвитку. *Вісник економіки транспорту і промисловості*, 90, 103–112. <https://doi.org/10.18664/btie.90.337165>